

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 07-2014

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de veterinaire voorschriften voor de handel en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen en tot vaststelling van de voorschriften voor spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams, alsmede de voorschriften voor als donor fungerende paardachtigen (dossier Sci Com 2014/08).

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 21/03/2014.

Samenvatting

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het ontwerp KB van goede kwaliteit is en kan bijdragen tot het respecteren van de goede sanitaire praktijken in spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams van paardachtigen. Het Comité formuleert enkele algemene en specifieke opmerkingen. Tot besluit brengt het Comité een gunstig advies uit mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen.

Summary

Advice 07-2014 of the Scientific Committee of the FASFC on the draft royal decree laying down the animal health requirements governing trade and imports into the Community of animals, semen, ova and embryos of equines and laying down the requirements for semen collection centres, semen storage centers, embryoteams and embryo production teams as well as the requirements for as donor functioning equidae (dossier Sci Com 2014/08).

The Scientific Committee is of the opinion that the draft royal decree is of good quality and contributes to the compliance with the good sanitary practices in semen collection centres, semen storage centers, embryoteams and embryo production teams. The Committee formulates some general and specific remarks. In conclusion the Committee gives a favorable advice, provided that the remarks are taken into account.

Sleutelwoorden

paardachtigen – voortplanting – diergezondheid – bewaking – wetgeving

1. Referentietermen

1.1. Vraagstelling

Er wordt een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité over een ontwerp KB tot vaststelling van de veterinaire rechtelijke voorschriften voor de handel en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen en tot vaststelling van de voorschriften voor spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams, alsmede de voorschriften voor als donor fungerende paardachtigen.

Dit ontwerp-KB voorziet in:

- 1) de veterinaire rechtelijke voorschriften voor het nationale en intracommunautaire handelsverkeer en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen;
- 2) de voorschriften voor spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams voor paardachtigen;
- 3) de voorschriften voor de als donor fungerende paardachtigen.

De voorwaarden voor het intracommunautair handelsverkeer en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen die in het ontwerp KB worden vermeld zijn een letterlijke omzetting van de bepalingen van Richtlijn 92/65/EEG en maken niet het voorwerp uit van de adviesaanvraag.

Momenteel zijn er geen sanitaire voorwaarden voor sperma, eicellen en embryo's van paarden die nationaal verhandeld worden. Vanuit dierengezondheidsstandpunt houdt dit verkeer echter sanitaire risico's in. Het ontwerp KB wil bepaalde sanitaire eisen invoeren, die gebaseerd zijn op de Europese wetgeving.

1.2. Wettelijke context

Dierengezondheidswet van 24 maart 1987.

Koninklijk besluit van 3 februari 2014 tot aanwijzing van de dierenziekten die vallen onder de toepassing van hoofdstuk III van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987 en tot regeling van de aangifteplicht.

Richtlijn 92/65/EEG van de Raad van 13 juli 1992 tot vaststelling van de veterinaire rechtelijke voorschriften voor het handelsverkeer en de invoer in de Gemeenschap van dieren, sperma, eicellen en embryo's waarvoor ten aanzien van de veterinaire rechtelijke voorschriften geen specifieke communautaire regelgeving als bedoeld in bijlage A, onder I, van Richtlijn 90/425/EEG geldt.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 28 februari 2014 en de plenaire zittingen van 21 maart 2014;

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Advies

2.1. Algemene beschouwingen

- **Bijlage I, Hoofdstuk I, Afdeling I: Voorschriften voor de erkenning van en het toezicht op spermacentra en spermaopslagcentra**
  - 1.1. b): Het Wetenschappelijk Comité stelt voor de bescherming tegen ongunstige weersomstandigheden te laten vallen, aangezien dergelijke bescherming vanuit sanitair oogpunt weinig meerwaarde biedt.
  - 1.2.: Alhoewel het Wetenschappelijk Comité het gebruik van een zandbak in de ruimte die gebruikt wordt voor de sperma afname niet wil verbieden in het kader van de spermawinning voor de nationale handel, wenst het te signaleren dat een zandbak niet naar behoren kan gereinigd en ontsmet worden en dat deze mogelijks infectierisico's inhoudt.
  - 1.3. a) Het Comité is van mening dat het in de praktijk moeilijk is om een volledige scheiding te eisen tussen twee verschillende secties binnen een mobiel laboratorium, voor enerzijds het onderzoek en de behandeling van sperma, en anderzijds de ontvangst van materiaal dat in contact is geweest met de donordieren. Er wordt voorgesteld om de paragraaf als volgt te herschrijven: "beschikt het laboratorium over een speciaal uitgerust en proper deel van het voertuig voor het onderzoek en de behandeling van het sperma".
  - 2.1. b) Diepvriessperma wordt soms heel lang bewaard alvorens het gebruikt wordt voor een inseminatie. Het zou beter zijn te verduidelijken dat een register dient te worden bijgehouden tot 5 jaar na het gebruik van het sperma of 5 jaar nadat het sperma het centrum heeft verlaten.
  - 3.3. opslag van sperma van verschillende diersoorten: Er wordt aangeraden duidelijk te vermelden dat sperma van verschillende diersoorten nooit in hetzelfde recipiënt mag bewaard worden.
- **Bijlage I, Hoofdstuk I, Afdeling II: Voorschriften voor de erkenning van en het toezicht op de embryoteams**
  - Er wordt opnieuw opgemerkt dat het beter zou zijn te verduidelijken dat een register dient te worden bijgehouden van de embryo's tot 5 jaar na hun gebruik of tot 5 jaar nadat ze het centrum hebben verlaten.
- **Bijlage I, Hoofdstuk II: Voorschriften voor donorhengsten waarvan het sperma in de nationale handel komt**
  - 1. Er wordt voorgesteld de tekst aan te passen naar: 'Bij de toelating tot het centrum vertonen de hengsten geen symptomen van een besmettelijke ziekte. Indien een hengst symptomen van een besmettelijke ziekte vertoont tijdens het verblijf op het centrum wordt dit gemeld aan de dierenarts van het centrum.'
  - 3. Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat voor wat betreft de screening voor infectieuze anemie bij paardachtigen de termijn van 30 dagen voldoende is, niettegenstaande de incubatieperiode volgens de terrestrial code van de OIE 90 dagen bedraagt (OIE, 2013), indien we rekening houden met de uitvoering van een serologische test 1 maal per jaar voor de eerste sperma afname. Deze werkwijze reduceert immers het risico op transmissie van infectieuze anemie, hetgeen een ernstige en aangifteplichtige ziekte is, op een voldoende wijze. Immers, niettegenstaande het virus reeds werd aangetoond in sperma, is er geen bewijs dat een venerische overdracht mogelijk is (Metcalf, 2001). Het Wetenschappelijk Comité dringt aan op de strikte toepassing van deze screening voor infectieuze anemie, temeer dat de epidemiologisch situatie in Europa en in het bijzonder in België reeds meerdere jaren ongunstig is.
  - 4. Het Wetenschappelijk Comité wenst te benadrukken dat het een zeer goede zaak is dat ook natuurlijke dekkende hengsten getest zullen worden voor *Taylorella equigenitalis*. Volgens de wetenschappelijke literatuur is de kiem wel degelijk

overdraagbaar via sperma maar zijn en blijven natuurlijke dekkende hengsten immers de belangrijkste verspreiders van deze kiem (Timoney, 1996; Erdman et al., 2011; Schulman et al., 2013). Er wordt dan ook aangeraden de volgende zin toe te voegen aan de tekst: '...voorafgaand aan de eerste spermawinning of eerste natuurlijke dekking...'

- 5. Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat alle donorhengsten die sperma produceren voor de nationale handel zouden moeten worden getest voor het Equine Virale Arteritis (EVA) virus. Hengsten spelen immers een sleutelrol in de infectiecyclus aangezien zij persistent geïnfecteerd kunnen worden en het virus kunnen uitscheiden in het sperma. Er is immers aangetoond dat sperma het virus kan overdragen tijdens een dekking of inseminatie en dat een bewaring in vloeibare stikstof het virus niet afdoodt (Balasuriya et al., 2013).

Het EVA virus is echter endemisch bij paarden in Europa en wordt niet op regelmatige basis opgespoord. Niettegenstaande idealiter alle fokhengsten worden getest om voldoende vooruitgang in de epidemiologische situatie te bekomen kan een tussenoplossing, in afwachting van een eventueel bestrijdingsprogramma, bestaan uit een screening van enkel de hengsten die diepvriessperma produceren. Diepvriessperma wordt immers in bepaalde gevallen langdurig bewaard alvorens het gebruikt wordt voor inseminatie. Indien er in de toekomst een bestrijdingsprogramma zou worden opgestart is het van groot belang dat eventuele oude porties diepvriessperma vrij zijn van EVA.

Dergelijke screening voor EVA zou, vanuit praktisch oogpunt, eerst serologisch kunnen gebeuren. Voor serologisch positieve hengsten dient vervolgens aangetoond te worden dat hun sperma geen virus bevat door middel van een virusisolatietest of PCR op een spermastaal vooraleer hun sperma voor de voortplanting wordt aangewend.

Een bijkomende optie om de excretie van het virus te voorkomen is vaccinatie van seronegatieve hengsten met een vaccin waarvan aangetoond is dat het de virale excretie verhindert ingeval van infectie (Minke et al., 2004). Dergelijke vaccins zijn echter momenteel nog niet beschikbaar in België.

- 6. Er wordt opgemerkt dat ingeval van een positief resultaat op één van de genoemde testen de impact op de werking van een centrum niet gering is. Alle sperma dat is geproduceerd sinds de laatste negatieve test van elke hengst dient immers te worden getest op de afwezigheid van de vernoemde ziekteverwekkers. De centra hebben er dan ook alle voordeel bij om op regelmatige tijdstippen tijdens het dekseizoen bloednames bij de hengsten uit te voeren en deze bloedstalen te bewaren (serotheek) teneinde sneller de vereiste gezondheidsstatus te kunnen terugwinnen ingeval van een positieve test.

- **Bijlage I, Hoofdstuk III, Afdeling II: Voorschriften voor eicellen en embryo's**

- 5. Er wordt op aangedrongen dat producenten die media en oplossingen produceren die gebruikt worden bij het winnen, invriezen en opslaan van embryo's steeds een attest afleveren dat het betreffende product vrij is van pathogenen en dat bij voorkeur de samenstelling van het betreffende product vermeld wordt.
- 6. Het Wetenschappelijk Comité dringt erop aan te vermelden dat de vermelde merktekens goed leesbaar moeten zijn. Bovendien moeten de merktekens op een duurzame manier aangebracht worden aangezien de rietjes, ampullen of andere verpakkingen soms heel lang kunnen bewaard worden.

2.2. Specifieke opmerkingen

- Artikel 4, 17°: in de Nederlandstalige tekst moet «geslachtscellen» vervangen worden door «spermatozoïden».

3. Conclusies

Het voorliggende ontwerp KB is van goede kwaliteit en kan, mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen, bijdragen aan het respecteren van de goede sanitaire praktijken in spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams van paardachtigen.

Het Wetenschappelijk Comité brengt een gunstig advies uit, mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
d.d. Voorzitter,

Prof. Dr. E. Thiry (Get.)

Brussel, 21/03/2014

Referenties

Balasuriya UBR, Go YY, MacLachlan NJ (2013). Equine arteritis virus. *Veterinary Microbiology* 167:93-122.

Erdman MM, Creekmore LH, Fox PE, Pelzel AM, Porter-Spalding BA, Aalsburg AM, Cox LK, Morningstar-Shaw BR, Crom RL (2011). Diagnostic and epidemiologic analysis of the 2008–2010 investigation of a multi-year outbreak of contagious equine metritis in the United States. *Preventive Veterinary Medicine* 101:219-228.

Metcalf ES (2001). The role of international transport of equine semen on disease transmission. *Animal Reproduction Science* 68:229-237.

Minke JM, Audonnet J-C, Fischer L (2004). Equine viral vaccines: the past, present and future. *Vet. Res.* 35:425-443.

OIE (2013). OIE Terrestrial Manual 2013. Chapter 2.5.6. Equine Infectious Anemia. Beschikbaar op http://www.oie.int/fileadmin/Home/fr/Health_standards/tahm/2.05.06_EIA.pdf.

Schulman ML, May CE, Keys B, Guthrie AJ (2013). Contagious equine metritis: Artificial reproduction changes the epidemiologic paradigm. *Veterinary Microbiology* 167:2-8.

Timoney PJ (1996). Contagious equine metritis. *Comp. Immun. Microbiol. infect. Dis.* 19(3): 199-204.

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden :

D. Berkvens, A. Clinquart, G. Daube, P. Delahaut, B. De Meulenaer, L. De Zutter, J. Dewulf, P. Gustin, L. Herman, P. Hoet, H. Imberechts, A. Legrève, C. Matthys, C. Saegerman, M.-L. Scippo, M. Sindic, N. Speybroeck, W. Steurbaut, E. Thiry, M. Uyttendaele, T. van den Berg, C. Van Peteghem[†]

Belangenconflict

Er werden geen belangenconflicten vastgesteld.

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies. De werkgroep was samengesteld uit :

Leden van het Wetenschappelijk Comité

P. Delahaut (verslaggever), H.

Imberechts, C. Saegerman, E. Thiry

Externe experts

A.B. Cay (CODA), P. Daels (Ugent), S.

Deleuze (ULg), J. Ponthier (ULg), A. Van

Soom (Ugent)

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.